

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av värnpliktslagen och 2 och 4 § i lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att värnpliktslagen och lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor ska ändras.

De bestämmelser som gäller överlåtelse av uppgifter ska preciseras så att de aktörer inom hälsovården som sörjer för hälsokontrollen av den värnpliktige ska kunna få uppgifter som gäller den värnpliktige direkt av andra aktörer inom hälsovården. Dessutom ska det föreskrivas om erhållande och överlåtelse av uppgifter om körkort och körtilstånd mellan värnpliktsregistret och fordonstrafikregistret.

Det föreslås att värnpliktslagen ska ändras så att den som är medborgare i två stater inte längre ska kunna åberopa grunden för befrielse från värnplikten när vederbörande har inlett beväringstjänsten. En resa från utlandet i samband med inledandet av tjänstgöringen

ska inte ersättas utan särskilt vägande skäl, om resan har inletts tidigare än fyra veckor innan tjänstgöringen börjar eller om den görs senare än fyra veckor efter hemförlovningsdagen.

De bestämmelser som gäller förfarandet för rättelseyrkande ska preciseras i fråga om det beslut som är föremål för förfarandet och den behandlande myndigheten. Dessutom ska det föreskrivas om vilken verkan rättelseyrkandet har på verkställandet.

De bestämmelser som gäller ändringssökande ska preciseras så att ändring i ett beslut av ett truppförband också ska sökas hos centralnämnden för uppbådsärenden.

Det föreslås att i lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor ska göras motsvarande ändring gällande ändringssökande.

Lagarna avses träda i kraft hösten 2009.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 NULÄGE OCH BEDÖMNING	3
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	4
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	5
3.1 Ekonomiska konsekvenser	5
3.2 Konsekvenser för myndigheterna	5
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	5
4.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	5
4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats	5
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	6
DETALJMOTIVERING	7
1 Lagförslag	7
1.1 Värnpliktslagen	7
1.2 Lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor	10
2 Ikraftträdande	10
3 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning	10
LAGFÖRSLAG	12
Lag om ändring av värnpliktslagen	12
Lag om ändring av 2 och 4 § i lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor	16
BILAGA	17
PARALLELLTEXTER	17
Lag om ändring av värnpliktslagen	17
Lag om ändring av 2 och 4 § i lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor	24

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge och bedömning

Värnpliktslagen (1438/2007) trädde i kraft vid ingången av år 2008. Det var frågan om en totalrevidering där den gamla värnpliktslagen från år 1950 ersattes med en ny lag.

Revideringen av värnpliktslagen bereddes grundligt och lagen har i praktiken fungerat väl. Små justeringsbehov har dock dykt upp i samband med bevakningen av hur lagen har verkställts under det dryga år den varit i kraft.

Den nuvarande regleringen av informationsutbytet mellan myndigheterna är synnerligen utförlig och i tiden strävade man efter att utarbeta den så att den täcker alla tänkbara motiverade behov av information. Frågor gällande informationsutbyte har dock dykt upp bl.a. efter de skottdraman som inträffat i skolor. För förhindrande av våldsamt beteende har polisen utrett praxis gällande beviljandet av skjutvapentillstånd och behoven av information med anknytning till tillståndsprövningen. Enligt polisens synpunkt finns det också i värnpliktsregistret sådan information t.ex. om avbrytande av beväringstjänsten, som kan ha betydelse när man överväger att bevilja skjutvapentillstånd och dess giltighet.

När informationsutbytet mellan myndigheterna redde ut konstaterades det att förfarandena kan effektivieras också utgående från nuvarande reglering. Detta räcker dock inte ensamt till, utan regleringen kräver en justering.

Vid utredning av hur ett våldsamt beteende kan förutses och förebyggas har det ansetts att också hälso- och mentalhälsouppgifter har betydelse. Uppgifterna är viktiga också när en värnplikts tjänsteduglighet fastställs, och som en del i detta ingår att personen inte utgör en risk för sin egen eller andras säkerhet.

De värnpliktiga deltar i en hälsokontroll före uppbådet, under uppbådet och under tjänstgöringen. I värnpliktslagen föreskrivs synnerligen täckande om militärmyndighetens rätt att få uppgifter om en värnpliktigs

hälsotillstånd. Rätten att få uppgifter gäller hälsovårdens och mentalhälsovårdens aktörer. Den nuvarande regleringen möjliggör dock inte att t.ex. den hälsocentralläkare som undersöker en värnpliktig kan få nödvändiga uppgifter för bedömning av den värnpliktiges tjänstgöringsduglighet direkt från mentalvårdsbyrån. Uppgifterna måste cirkulera via militärmyndigheten. Ett informationsutbyte mellan hälsovårdens yrkespersonal vore ett mera flexibelt förfarande vilket också vore mera önskvärt med tanke på den värnpliktige själv och försvarsmakten. Om detta bör föreskrivas i lagen.

I värnpliktslagen finns inga bestämmelser om erhållande och överlåtelse av uppgifter som gäller körkort och körtillstånd mellan värnpliktsregistret och fordonstrafikregistret. För klarhetens skull borde den reglering som nu finns i lagen om fordonstrafikregistret (541/2003) inbegripas också i de bestämmelser som gäller värnpliktsregistret.

Enligt värnpliktslagen kan en person som är medborgare i två stater och vars faktiska personliga band finns någon annanstans än i Finland lämnas utan kallelse till uppbåd och utan förordnande till tjänstgöring eller på ansökan befrias från tjänstgöring. Dessutom kan en värnpliktig befrias från beväringstjänst utgående från fullgjord tjänstgöring i en annan stat. I praktiken har det förekommit ovetskap om, huruvida en person som också är medborgare i en annan stat och trots detta frivilligt inställer sig för att fullgöra beväringstjänst, ännu under tjänstgöringen kan hänvisa till befrielsegrunden. För klarhetens skull bör det föreskrivas om detta i lagen.

Enligt 103 § i värnpliktslagen ersätts resekostnaderna bl.a. när beväringstjänsten inleds eller när vederbörande hemförlovas från tjänstgöringen. Kostnaderna ersätts också vid ankomst till tjänstgöringen från utlandet, om den värnpliktige är stadigvarande bosatt utomlands. I praktiken har det orsakat ovetskap hur länge före tjänstgöringen resan kan företas och bli ersatt. För klarhetens skull bör det föreskrivas om detta i lagen.

Besvärsmyndighet i ärenden som gäller värnplikt är centralnämnden för uppstånds-ärenden. I beslut som fattats i värnpliktsärenden söks ändring inte hos förvaltningsdomstolen. Syftet är att rättelseyrkande i ett truppförbands beslut görs hos regionalbyrån, och i dess avgörande söks ändring genom besvär hos centralnämnden för uppståndsärenden. Trots detta har hos förvaltningsdomstolarna anförts besvär över vissa beslut av truppförband under år 2008. Detta beror på att regleringen gällande ändringssökande i värnpliktslagen blev bristfällig vad gäller truppförbandets beslut.

Under riksdagsbehandlingen av värnpliktslagen ändrades 112 § i regeringspropositionen, som innehöll ett förslag till besvärshöjning, så att ur besvärshöjningen ströks beslut som gäller avbrytande av beväringens utbildning (40 §) och avbrytande av tjänstgöring (60 §) samt dessutom ett truppförbands beslut gällande tidpunkten för faderskapsledighet (44 §). Dessa ärenden ströks från det föreslagna besvärshöjningen, men de infördes inte heller i 109 §, där det föreskrivs bl.a. om de av ett truppförbands beslut i fråga om vilka ett rättelseyrkande får göras.

Enligt 110 § i lagen får i ett beslut, på vilket rättelse får sökas, inte sökas ändring direkt genom besvär. Besvär får anföras först på ett beslut som fattats på ett rättelseyrkande. I 110 § räknas de myndigheter upp i vilkas beslut ändring får sökas genom besvär hos centralnämnden för uppståndsärenden. I förteckningen ingår inte truppförband, vilket har orsakat att ändring i ett truppförbands beslut har sökts hos förvaltningsdomstolen. Truppförband nämns inte heller i 113 §, där det föreskrivs om sändande av besvärsskriften till en myndighet. Till dessa delar bör lagen preciseras.

Enligt 111 § i värnpliktslagen verkställs ett beslut som gäller förordnande till tjänstgöring trots besvär och rättelseyrkande. Med förordnande till tjänstgöring kan jämsställas avbrytande av utbildning och avbrytande av tjänstgöring, dvs också beslut om dessa bör kunna verkställas trots att ändring har sökts. I gällande lag saknas emellertid en reglering av saken.

Ett rättelseyrkande görs hos regionalbyrån. I praktiken har det orsakat ovetskap huruvida rätt myndighet är regionalbyrån på den värnpliktiges hemort eller den regionalbyrå som fastställs enligt tjänstgöringsplats. Regionalbyråns behörighet fastslås enligt den värnpliktiges hemort. Till denna del kräver 109 § i lagen en precisering.

En del besvär har anförts hos förvaltningsdomstolarna också gällande beslut av kommandören för ett truppförband, vilka har fattats med stöd av lagen om frivillig militärtjänstgöring för kvinnor. I lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor bör justeringar göras så att besvärsvägen blir densamma som enligt värnpliktslagen.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Propositionens mål är att fortsättningsvis förbättra värnpliktslagens funktion och förhindra de tolkningsoklarheter som kommit fram.

De bestämmelser som gäller informationsutbyte mellan myndigheterna utvecklas så att den motsvarar de behov som kommit fram i samhället. I lagen ska det föreskrivas om erhållande och överlåtelse av uppgifter som gäller körkort och körtillstånd mellan värnpliktsregistret och fordonstrafikregistret.

Det ska bli möjligt för hälsovårdens yrkespersonal och aktörerna inom mentalvården att konsultera varandra för att få uppgifter som är nödvändiga för att en värnpliktigs tjänsteduglighet ska kunna bedömas.

De bestämmelser som gäller förfarandet för rättelseyrkande och ändringssökande kompletteras så att centralnämnden för uppståndsärenden är besvärsmyndighet i samtliga fall.

Den reglering som gäller medborgarens rättigheter och skyldigheter preciseras i fråga om dem som kommer från utlandet för att inleda beväringstjänst. Möjligheten att hänvisa till att värnplikten är frivillig på basis av medborgarskap i två stater preciseras så att man inte längre kan åberopa befrielsegrunden sedan vederbörande har påbörjat tjänstgöringen medveten om möjligheten till befrielse. Om förutsättningarna för ersättning av resekostnaderna vid ankomst från utlandet

för tjänstgöring ska föreskrivas entydigt i lagen.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har inga nämnvärda ekonomiska konsekvenser.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

Till följd av propositionen ändras behörighetsrelationerna mellan myndigheterna så att besvär i ärenden som gäller värnplikt inte längre ska anföras hos förvaltningsdomstolarna, utan i regel hos centralnämnden för uppbådsärenden. Verkan av ändringen är liten, eftersom endast några besvär gällande värnplikt eller frivillig militärtjänst för kvinnor har anförts hos förvaltningsdomstolarna sedan ingången av år 2008.

I fråga om regionalbyråerna klargör förslaget deras regionala behörighet. Detsamma gäller behörighetsbestämmelserna ur den värnplikts synvinkel.

4 Beredningen av propositionen

4.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Försvarsministeriet tillsatte den 31 oktober 2008 ett projekt, som fick till uppgift att reda ut hur verkställandet av värnpliktslagen har inletts och om det vid verkställandet har uppkommit omständigheter som förutsätter ändringar i lagen.

Om frågor med anknytning till verkställandet av och funktionen hos värnpliktslagen, lagen om försvarsmakten (551/2007) och lagen om frivilligt försvar (556/2007) ordnades ett gemensamt möte där intressegrupperna hördes den 7 november 2008.

Försvarsministeriet bad dessutom centrala myndigheter och andra intressegrupper om ett skriftligt utlåtande på hur värnpliktslagen och de förordningar som meddelats med stöd av den har verkställts och hur de fungerar. Remissgivarna ombads ta ställning till de praktiska konsekvenserna av lagen och de förordningar som meddelats med stöd av den

och att föra fram eventuella förslag till ändringar av författningarna. Av de 57 som fick begäran om utlåtande gav 32 utlåtanden. Av utlåtandena utarbetades ett sammandrag, som har funnits till påseende på försvarsministeriets webbplats.

Regeringspropositionen har beretts utgående från den respons som erhöles vid hearingen och remissförfarandet.

4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Regeringspropositionen sändes på remiss till följande instanser: justitiekanslersämbetet, riksdagens justitieombudsmans kansli, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, inrikesministeriet, justitieministeriet, kommunikationsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, undervisningsministeriet, utrikesministeriet, staben för gränsbevakningsväsendet, huvudstaben, centralnämnden för uppbådsärenden, Folkpensionsanstalten, Fordonsförvaltningscentralen, Civiltjänstcentralen i Lapträsk utbildningscentral, planeringskommissionen för försvarsinformation PFI, delegationen för jämlikhetsärenden TANE, Dataombudsmannens byrå, sekretariatet för säkerhets- och försvarskommittén, Migrationsverket, Helsingfors hovrätt, Riksåklagarämbetet, Befolkningsregistercentralen, AKAVA rf, Finlands Näringsliv EK, Suomen Kuntaliitto r.y. – Finlands Kommunförbund r.f., Maanpuolustuksen Henkilökuntaliitto ry, Befälsförbundet rf, Sotilasammattiliitto ry, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf, Upseeriliitto ry, Amnesty International Finländska sektionen rf, Vapenvägrarförbundet rf, Kadettikunta ry, Försvarsfrämjandet rf, Försvarsutbildning rf, Försvarsgillenas förbund rf, Maanpuolustusnaisten Liitto ry, Kvinnornas Beredskapsförbund rf, Reservistförbundet rf, Reserviläisurheiluliitto ry, Marinreserven rf, Sotilaskotiliitto - Soldathemsförbundet ry, Finlands Fredsförbund – förening för FN rf, Fredskämparna i Finland rf, Finlands Fredsbevararförbund rf, Finlands Reservofficersförbund rf, Varusmiesliitto - Beväringsförbundet ry samt Finlands Röda Kors.

På propositionen lämnades utlåtanden in från totalt 35 instanser. De föreslagna ändringarna ansågs allmänt nödvändiga och befogade. De förslag till ändringar som ingick i utlåtandena har i mån av möjlighet beaktats. Av utlåtandena utarbetades ett sammandrag, som finns till påseende på försvarsministeriets webbplats.

5 Samband med andra propositioner

Avsikten är att i riksdagen ska behandlas en proposition med förslag till lagar om ändring av skjutvapenlagen och vissa andra lagar som har samband med den, vilken har beretts vid inrikesministeriet. I helheten ingår också ett förslag om att 97 § 1 mom. 4 punkten i värnpliktslagen ska ändras så att polisen ska kunna ges uppgifter om en värnpliktig för att dennes lämplighet som sökande och innehavare av skjutvapentillstånd ska kunna bedömas. Polisen ska kunna ges uppgifter ur värnpliktsregistret om den värnpliktiges tjänstgöring och tjänsteduglighet när uppgifterna är nödvändiga för bedömning av lämpligheten

hos en sökande och innehavare av skjutvapentillstånd samt en person för vars räkning godkännande ska ansökas och en person som fått godkännande, vilka avses i skjutvapenlagen (1/1998)

Syftet är också att för behandling i riksdagen ge en regeringsproposition med förslag till en lag om ett riksomfattande informationssystem för justitieförvaltningen och lagar som har samband med den. I propositionen, som har beretts vid justitieministeriet, ingår också en lag om ändring av 96 § i värnpliktslagen (lag 33). 96 § 1 mom. 6 och 11 punkten, som gäller rätten att få uppgifter av myndigheter, sammanslutningar och privatpersoner, ska justeras till följd av att om justitieförvaltningens informationssystem ska föreskrivas noggrannare än för närvarande i en lag som ska stiftas om ett riksomfattande informationssystem för justitieförvaltningen.

Eftersom ett förslag till ändringar av nämnda bestämmelser också ingår i denna proposition, bör det ännu under riksdagsbehandlingen säkerställas att bestämmelserna stämmer överens.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag**1.1 Värnpliktslagen**

33 §. Återkallande av förordnande till repetitionsövning. Till paragrafen ska fogas som grund för återkallande av förordnande till repetitionsövning också det att omständigheter som visar att personen utgör en risk för sin egen eller andras säkerhet har kommit fram efter att förordnandet har getts.

En bestämmelse om att säkerhetsfaktorer ska beaktas när tjänstedugligheten bedöms ingår i 9 § i värnpliktslagen. Den föreslagna regleringen klargör förfarandet. För klarhetens skull har paragrafen delats in i punkter. Den föreslagna nya regleringen ingår i punkt 2. Punkterna 1 och 3 motsvarar till sakinnehållet den nuvarande regleringen.

60 §. Avbrytande av tjänstgöring. Till paragrafen ska fogas en reglering gällande repetitionsövningens ledares rätt att fatta beslut om att en värnpliktigs tjänstgöring ska avbrytas.

I gällande paragraf ingår en reglering av de grunder på vilka en värnpliktigs tjänstgöring kan avbrytas. Grunder kan enligt 1 mom. 2 punkten vara att den värnpliktige är misstänkt för ett sådant brott eller uppträder på ett sådant sätt att det finns motiverat skäl att befara, att den värnpliktige allvarligt kan äventyra säkerheten för andra i samband med tjänstgöringen. Enligt momentets 3 punkt kan tjänstgöringen avbrytas, om den värnpliktige saknar tjänsteduglighet för en längre tid. Behörig myndighet är kommandören för truppförbandet.

I fråga om en repetitionsövning finns det ingen uttrycklig reglering, även om avbrytandet av tjänstgöringen också vid en repetitionsövning sker på samma grunder. Till paragrafen ska fogas ett nytt 4 moment, där det ska föreskrivas att också repetitionsövningens ledare kan fatta beslut om avbrytande av tjänstgöringen på de grunder som nämns i 1 momentet 2 och 3 punkten i paragrafen. Den föreslagna regleringen gör förfarandet tydligare.

77 §. Åberopande av befrielsegrund. Paragrafens nuvarande rubrik Tillämpning av ett internationellt avtal ska ändras till formen Åberopande av befrielsegrund, varvid rubriken bättre motsvarar det innehåll som föreslås i paragrafen. Till paragrafen ska fogas en reglering av att grund för befrielse ska åberopas innan tjänstgöringen inleds. Den klargörande regleringen behövs för att de tolkningsproblem som förekommit i praktiken ska kunna undanröjas.

I 7 kapitlet i värnpliktslagen föreskrivs om värnplikt för den som är medborgare i flera stater. Om värnplikten har fullgjorts i en annan stat, behöver den inte fullgöras i Finland. Om en person igen har bott länge utomlands och hans personliga anknytning förenar honom med ett annat land än Finland, kallas vederbörande inte till tjänstgöring antingen direkt med stöd av lag eller också kan han själv ansöka om befrielse.

I praktiken har det förekommit ovetskap om huruvida en person, som också har medborgarskap i en annan stat, och trots detta kommer för att fullgöra beväringstjänst, kan åberopa befrielsegrunden ännu under tjänstgöringen. För klarhets skull föreslås det att till paragrafen ska fogas en reglering enligt vilken man inte längre kan åberopa befrielsegrunden sedan man har inlett tjänstgöringen medveten om möjligheten till befrielse. Inledandet av tjänstgöring vid den finska försvarsmakten visar att sådan anknytning till Finland finns att det inte längre är befogat att bevilja befrielse.

Med inträdande i tjänst från utlandet sammanhänger stora förändringar som påverkar det praktiska livet, vilket gör att de rättigheter och skyldigheter som är förknippade med detta bör vara exakt föreskrivna. Det som föreslås klargör situationen i fråga om medborgarens rättigheter och skyldigheter.

96 §. Rätt att få uppgifter av en myndighet, en sammanslutning eller en privatperson. Till paragrafen ska fogas en reglering av det ömsesidiga informationsutbytet mellan aktörerna inom hälsovården i samband med att en värnpliktigs hälsotillstånd reds ut. Militär-

myndigheten ska ha rätt att få uppgifter också ur fordonstrafikregistret.

Gällande paragraf gäller militärmyndighetens rätt att få nödvändiga uppgifter om den värnpliktige av andra myndigheter, sammanslutningar och privatpersoner. Uppgifterna behövs för bedömning av den värnpliktiges tjänsteduglighet, men också för att tjänstgöringen och utbildningen ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt. Uppgifterna behövs också för placering i en uppgift under undantagsförhållanden. Erhållandet av uppgifterna ligger både i den värnpliktiges och försvarsmaktens intresse.

Enligt 1 mom. 2–3 punkten får militärmyndigheten uppgifter av aktörer inom hälsovården och mentalhälsovården. Till exempel inför uppåden frågar försvarsmakten nämnda instanser om de uppgifter om de värnpliktiga som behövs som grund för beslutsfattandet när en värnpliktigs tjänsteduglighet bedöms. Det är viktigt att militärmyndigheterna får uppgifterna direkt av dessa instanser. Uppgifter behövs utöver för uppådsfasen också under tjänstgöringstiden och senare när vederbörande hör till reserven. Värnplikten pågår till dess den värnpliktige har fyllt 60 år.

Det föreslås att till den paragraf som gäller erhållande av uppgifter ur värnpliktsregistret ska fogas ett nytt 3 moment, enligt vilket aktörerna inom hälsovården, som har till uppgift att kontrollera den värnpliktiges hälsotillstånd för bedömning av tjänstedugligheten, ska kunna få nödvändiga uppgifter om den värnpliktiges hälsotillstånd direkt av övriga aktörer inom hälsovården och de instanser som utför mentalvårdsarbete. Enligt gällande reglering måste uppgifterna cirkulera via militärmyndigheten. Möjligheten för den yrkesutbildade personalen inom hälsovården att konsultera varandra verkar ändamålsenlig såväl ur den värnpliktiges och hälsovårdens yrkesutbildade personals som också ur försvarsmaktens synvinkel.

Laghänvisningen i paragrafens 1 mom. 13 punkt ska uppdateras.

Till paragrafens 1 mom. ska fogas en ny 14 punkt, enligt vilken militärmyndigheten för behandlingen av körkortsärenden ska få uppgifter ur fordonstrafikregistret från Fordonsförvaltningscentralen. Försvarsmakten får

dessa uppgifter redan nu enligt 17 § i lagen om fordonstrafikregistret, vilket gör att den föreslagna regleringen kompletterar nuvarande reglering.

97 §. Utlämnande av uppgifter. Till bestämmelsen om utlämnande av uppgifter ska fogas rätt att ge uppgifter ur värnpliktsregistret om försvarsmaktens körkort och körkortstillstånd också till Fordonsförvaltningscentralen.

Enligt 1 momentets 13 punkt får militärmyndigheten lämna uppgifter om försvarsmaktens körkort och körkortstillstånd till Fordonsförvaltningscentralen för att centralen ska kunna sköta sina lagstadgade uppgifter. Regleringen kompletterar den reglering som ingår i lagen om fordonstrafikregistret. Enligt 11 § i sistnämnda lag har Fordonsförvaltningscentralen rätt att få uppgifter om försvarsmaktens körkort av försvarsmakten. Enligt gällande 97 § 3 mom. i värnpliktslagen får uppgifterna också lämnas genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form.

Till momentet ska fogas en ny 14 punkt, som motsvarar den nuvarande 13 punkten uppdaterad i fråga om hänvisningen.

103 §. Ersättande av resekostnader. Paragrafen om ersättande av resekostnader föreslås bli preciserad vad gäller villkoren för ersättning när den värnpliktige anländer från utlandet för tjänstgöring.

Den föreslagna ändringen ska göras i det nuvarande 4 mom., som samtidigt för klarhetens skull ska delas upp i 4–6 mom.

Den ändring som föreslås i 5 mom. har också en beröringspunkt med 77 §, enligt vilken frivilligheten inte längre kan återöppnas efter att tjänstgöringen har inletts. Detta tvingar också den som anländer för tjänstgöring att noga överväga sina motiv. Syftet är att förhindra spekulering med ersättningen för resekostnaderna i ett sådant fall där vederbörande inte har för avsikt att inleda tjänstgöring. Till följd av detta ska det föreskrivas att resekostnaderna ersätts endast i det fall att personen faktiskt inleder tjänstgöringen.

I praktiken har det förekommit ovetskap om hur mycket före inledandet av tjänstgöringen en resa som ersätts kan vara gjord. Enligt nuvarande praxis kan ersättning för resekostnader fås direkt t.ex. från den finska

ambassaden, om resan företas tidigast tre veckor innan tjänstgöringen börjar. Om resan måste företas tidigare, bör regionalbyråns ståndpunkt införskaffas om ersättandet av kostnaderna. En resa som företagits tidigare än tre veckor före inledandet av tjänstgöringen kan ersättas t.ex. då den värnpliktige har ett befogat behov att komma till Finland redan tidigare t.ex. för att ordna bostad.

Till paragrafen ska fogas en reglering enligt vilken resekostnaderna ersätts direkt när resan har börjat tidigast fyra veckor före tjänstgöringen börjar. På motsvarande sätt bör resan efter tjänstgöringen företas inom fyra veckor efter att tjänstgöringen har avslutats för att den ska kunna ersättas med statens medel. Av särskilt vägande skäl ska resekostnaderna kunna ersättas genom ett beslut av truppförbandet fastän resan företas avvikande från de föreslagna tiderna. Skälet kan t.ex. vara skötsel av bostadsärenden.

Paragrafens 1–4 och 6 mom. motsvarar den nuvarande regleringen.

109 §. Rättelseyrkande. Rättelseförfarandets användningsområde ska breddas och om den behöriga myndigheten ska föreskrivas mera exakt än för närvarande.

Såsom det konstateras i de allmänna motiveringarna, beror de föreslagna justeringarna i bestämmelserna om ändringssökande huvudsakligen på brister som av ouppmärksamhet blev kvar i den nuvarande regleringen.

Till de beslut på vilka rättelseyrkande får göras hos regionalbyrån ska fogas också beslut av truppförband om avbrytande av utbildning (40 §), avbrytande av tjänstgöring (60 §), undersökning som klarlägger bruk av narkotika (65 §) och tidpunkten för faderskapsledighet (44 §). Därmed ska ändring i ett beslut som fattats på ett rättelseyrkande också i dessa ärenden sökas genom besvär hos centralnämnden för uppståndsärenden, och inte längre hos förvaltningsdomstolen, såsom har skett.

Vilken regionalbyrå rättelseyrkandet ska göras hos ska uttryckas mera exakt än för närvarande i 2 mom. Behörigheten ska fastslås enligt den värnpliktiges boningsort.

110 §. Besvär i rättelseärenden och i andra ärenden som gäller värnplikten. I paragrafens 1 mom. ska en terminologisk ändring

göras och ett tillägg som förtydligar syftet med paragrafen. Till den i 2 mom. ingående förteckningen över de myndigheter i vilkas beslut ändring kan sökas hos centralnämnden för uppståndsärenden ska fogas truppförband. Besvärsvägen är därmed densamma i alla ärenden.

111 §. Hur besvär och rättelseyrkande påverkar verkställigheten av beslut. Till paragrafen ska fogas avbrytande av utbildning, avbrytande av tjänstgöring och undersökning som klarlägger bruk av narkotika. Besluten i fråga är av en sådan art att det är nödvändigt att verkställa dem trots att ett rättelseyrkande har anförts över beslutet eller ändring har sökts i det genom besvär. Den nuvarande bestämmelsen gäller endast förordnande till tjänstgöring.

En beväringens utbildning och tjänstgöring kan avbrytas på de grunder som föreskrivs i värnpliktslagen. Utbildningen kan avbrytas enligt 40 §, om beväringen är förhindrad att delta i utbildningen så länge att målen för utbildningen inte uppnås eller han inte är i stånd att klara av den planerade utbildningen eller har gjort sig skyldig till brott eller betett sig på ett sätt som visar olämplighet för den uppgift som utbildningen siktar till.

Enligt 60 § i värnpliktslagen kan tjänstgöring avbrytas, om utbildningen har avbrutits med stöd av 40 § och den värnpliktige har blivit oförmögen också till annan tjänstgöring för en längre tid, om den värnpliktige saknar tjänsteduglighet för en längre tid eller om han är misstänkt för ett sådant brott eller uppträder på ett sådant sätt att det finns motiverat skäl att befara att den värnpliktige allvarligt kan äventyra säkerheten för andra i samband med tjänstgöringen. Grunderna för avbrytande av utbildning och tjänstgöring visar att det inte finns förutsättningar att fortgå med utbildningen eller tjänstgöringen. Dylika beslut måste verkställas trots att ändring i dem eventuellt har sökts.

Enligt 65 § 2 mom. i värnpliktslagen kan en värnpliktig som tjänstgör förordnas till en undersökning som klarlägger bruk av narkotika också utan dennes samtycke, om det finns motiverat skäl att misstänka att han är narkotikapåverkad under tjänstgöringen eller är beroende av narkotika. Till följd av ären-

dets art måste förordnandet verkställas trots att ändring eventuellt har sökts i det.

113 §. *Sändande av besvärsskriften till myndigheten.* Till den bestämmelse som gäller myndighetens åtgärder när besvärsskriften sänds vidare ska fogas truppförband, eftersom också besvär över ett truppförbands beslut, enligt vad som föreslås, ska anföras hos centralnämnden för uppståndsärenden.

125 §. *Handräckning av polisen.* Paragrafens nuvarande rubrik Hämtning till besiktning och tjänstgöring ska ändras till formen Handräckning av polisen, varvid den bättre motsvarar det innehåll som föreslås i paragrafen.

Paragrafen ska justeras så att polisen också ska kunna ge en värnpliktig ett förordnande om att denne ska anmäla sig hos regionalbyrån. Gällande bestämmelse gäller endast hämtning av en värnpliktig.

126 §. *Delgivning till utomlands bosatta och övrig information.* De benämningar inom utrikesförvaltningen som ingår i 1 mom. ändras så att de motsvarar den ändrade lagstiftningen.

Enligt 2 mom. ska myndigheten inom utrikesförvaltningen sända en handling eller ett meddelande som gäller en värnpliktig till arméstaben i stället för till huvudstaben, eftersom uppgifterna i fråga numera ankommer på den först nämnda.

I paragrafen ingår en sedvanlig ikraftträdelsebestämmelse.

1.2 Lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor

2 §. Det föreslås att paragrafen ska justeras genom att militärlän ändras till regionalbyrå, varvid bestämmelsen motsvarar försvarsmaktens nuvarande organisation.

Bestämmelser om ansökningsförfarandet och förordnande till tjänstgöring ska ingå i en förordning av statsrådet.

4 §. Regleringen av ändringssökandet ska preciseras så att den motsvarar bestämmelserna i värnpliktslagen.

Den nuvarande bestämmelsen gäller rätt för den som har fått ett förordnande till frivillig militärtjänstgöring eller för en kvinna som fullgör militärtjänstgöring att meddela att hon inte inleder tjänstgöringen eller att hon

avslutar en redan påbörjad tjänstgöring, vilket är möjligt under 45 dagar. Också kommandören för ett truppförband kan avbryta en kvinnas tjänstgöring under 45 dagar med anledning av en skada, sjukdom, uppenbar olämplighet eller ett annat motsvarande skäl.

I övrigt tillämpas på frivillig militärtjänstgöring det som föreskrivs i värnpliktslagen. I och med den nya värnpliktslagen togs ett förfarande för rättelseyrkande i bruk. Det är ändamålsenligt att tillämpa det också på ett beslut med vilket ett förordnande till frivillig militärtjänstgöring har återkallats. Enligt 4 mom. ska på ett beslut som avses i paragrafen rättelse yrkas i enlighet med 109 § i värnpliktslagen. I ett beslut som fattats i ett rättelseärende ska ändring få sökas genom besvär hos centralnämnden för uppståndsärenden.

Paragrafens 1–3 moment motsvarar nuvarande reglering med undantag av en justering av terminologin i 2 mom., där militärlän ändras till regionalbyrå.

2 Ikraftträdande

De föreslagna lagarna föreslås träda i kraft hösten 2009.

3 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Förslaget har beröringspunkter med skyddet för privatliv och personuppgifter, om vilka föreskrivs i 10 § 1 mom. i grundlagen. Enligt lagrummet föreskrivs om skydd av personuppgifter närmare genom lag. Regleringens detaljerade förutsättningar övervägs av lagstiftaren (GrUB 25/1994 rd).

Om behandlingen av personuppgifter ska föreskrivas genom lag. Den allmänna lag som gäller skydd av personuppgifter är personuppgiftslagen (523/1999). Om det finns ett behov att göra undantag från bestämmelserna i personuppgiftslagen ska om saken föreskrivas på lagnivå.

Offentligheten i fråga om uppgifterna i värnpliktsregistret bestäms enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Centrala grunder som begränsar möjligheterna att få uppgifter ur värnplikts-

registret är skyddandet av individen och försvarets intresse.

Den tjänstgöring som ingår i värnplikten förutsätter att den värnpliktige klarar av tjänstgöringen och att den inte orsakar fara varken för den värnpliktige själv eller hans kamrater i tjänstgöringen. Fastställandet av tjänstedugligheten förutsätter synnerligen många slags uppgifter om den värnpliktige. I dem kan ingå också känsliga uppgifter, som försvarsmakten med stöd av nuvarande lag har rätt att få av den yrkesutbildade personalen inom hälsovården och även av aktörer inom mentalvården. Den föreslagna regleringen, enligt vilken yrkesutbildade personer inom hälsovården kan få uppgifter direkt av varandra när det är fråga om en hälsokontroll som ska göras för fastställande av en värnpliktigs tjänsteduglighet, förbättrar informationsgången. Förslaget stämmer också överens med den värnpliktiges intressen. En uppgift som fås i rätt tid och som är nödvändig och viktig med tanke på bedömningen av den värnpliktiges tjänsteduglighet kunde förmedlas direkt från en yrkesutbildad person till en annan inom hälsovården utan att uppgiften alltid cirkulerar via militärmyndigheten.

Den föreslagna bestämmelsen stämmer överens med syftet med värnpliktsregistret. Bestämmelsen är detaljerad och exakt avgränsad. Bestämmelsen breddar inte erhål-

landet av uppgifter om den värnpliktige i sig, utan effektiviserar det förfarande som gäller erhållandet av uppgifter. Motiveringen kan godkännas och förslaget är nödvändigt för att syftet ska uppnås. Förslaget försvagar inte den värnpliktiges informationsskydd. För informationsutbytet mellan aktörerna inom hälsovården gäller också lagstiftningen om hälsovården.

Den föreslagna lagen innebär också att gällande reglering av de värnpliktigas rättigheter och skyldigheter blir mera exakt. Också den reglering som gäller förfarandet för rättelseyrkande och ändringssökande blir mera exakt.

Lagen kan inte anses begränsa de grundläggande rättigheterna, om vilka föreskrivs i 2 kap. i grundlagen, i vidare bemärkelse än vad som är nödvändigt för att de samhälleligt viktiga mål som ligger till grund för regleringen ska kunna nås.

Enligt regeringens uppfattning kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Eftersom ärendet emellertid kan vara beroende av tolkning, rekommenderas det att grundlagsutskottets utlåtande införskaffas om lagstiftningsordningen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1

Lag**om ändring av värnpliktslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i värnpliktslagen av den 28 december 2007 (1438/2007) 33, 60 och 77 §, 96 § 1 mom. 13 punkten, 97 § 1 mom. 13 punkten, 103, 109–111, 113, 125 och 126 §, samt fogas till 96 § 1 mom. en ny 14 punkt och till paragrafen ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., till 97 § 1 mom., sådant det lyder i lag 306/2009, en ny 14 punkt som följer:

33 §

Återkallande av förordnande till repetitionsövning

Regionalbyrån kan återkalla ett förordnande om deltagande i en repetitionsövning, om

1) den värnpliktige har blivit skadad eller insjuknat så att han inte kan fullgöra de tjänstgöringsuppdrag som planerats för honom vid repetitionsövningen,

2) det har kommit fram omständigheter som visar att den värnpliktige kan äventyra sin egen eller andras säkerhet vid tjänstgöringen,

3) den som förordnats till övningen är stadigvarande bosatt utomlands och den som utfärdat förordnandet inte hade kännedom om detta när förordnandet gavs.

60 §

Avbrytande av tjänstgöring

Kommendören för truppförbandet kan avbryta en värnpliktigs i denna lag avsedda tjänstgöring och hemförlova den värnpliktige, om

1) den värnpliktiges utbildning har avbrutits med stöd av 40 § 1 punkten och den värnpliktige har blivit oförmögen också till annan tjänstgöring för en längre tid,

2) den värnpliktige är misstänkt för ett sådant brott eller uppträder på ett sådant sätt att

det finns motiverat skäl att befara, att den värnpliktige allvarligt kan äventyra säkerheten för andra i samband med tjänstgöringen,

3) den värnpliktige saknar tjänsteduglighet för en längre tid så som avses i 10 § 2 mom.

Dessutom kan den värnpliktiges tjänstgöring enligt försvarsministeriets beslut avbrytas, om det är nödvändigt i syfte att förhindra att en allvarlig epidemi sprider sig eller av andra tvingande skäl.

Om den värnpliktige har ansökt om civiltjänstgöring eller kompletterande tjänstgöring, avbryts den värnpliktiges tjänstgöring och han hemförlovas.

Repetitionsövningens ledare kan avbryta tjänstgöringen för en värnpliktig som deltar i en repetitionsövning och hemförlova den värnpliktige av en orsak som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten.

Den värnpliktige ska höras personligen, om tjänstgöringen avbryts av en orsak som avses i 1 mom.

77 §

Åberopande av befrielsegrund

En värnpliktig som åberopar medborgarskap i en annan stat och ett i 3 § 4 mom. avsett avtal ska vid behov tillstålla militärmyndigheten en utredning över sina medborgarskap och fullgörandet av värnplikten i en annan stat.

En värnpliktig som har inlett beväringstjänst trots att han hade kunnat bli befriad från tjänstgöringsskyldigheten av en orsak som föreskrivs i detta kapitel, kan inte längre åberopa befrielsegrunden sedan han har inlett beväringstjänsten medveten om möjligheten till befrielse.

Närmare bestämmelser om uppgörande av en utredning som avses i 1 mom. och behandlingen av ärendena kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

96 §

Rätt att få uppgifter av en myndighet, en sammanslutning och en privatperson

Utöver det som bestäms i någon annan lag har den registeransvarige, för utförande av de uppdrag som föreskrivs för den i 91 §, rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna få uppgifter som är nödvändiga för värnpliktsregistret som följer:

13) av Folkpensionsanstalten uppgift om värnpliktiga som beviljats sjukpension enligt folkpensionslagen (568/2007) eller handikappbidrag enligt lagen om handikappförmåner (570/2007), med tanke på bedömningen av lämpligheten för placering i en uppgift som avses i denna lag och av tjänstedugligheten,

14) från Fordonsförvaltningscentralen uppgifter ur fordonstrafikregistret för behandling av körkorts- och körtillståndsärenden.

Den tillhandahållare av hälso- och sjukvårdstjänster, de yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och de instanser som utför mentalvårdsarbete, vilka avses ovan i 1 mom. 2 och 3 punkten, får oberoende av sekretessbestämmelserna på eget initiativ ge uppgifter om den värnpliktiges hälsotillstånd också till en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården, om denne granskar den värnpliktiges hälsotillstånd vid den hälsokontroll som föregår uppbygget, vid uppbygget och under tjänstgöringstiden, om uppgiften är av betydelse med tanke på den värnpliktiges tjänsteduglighet eller ordnandet av tjänstgöringen.

97 §

Utlämnande av uppgifter

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet kan behövliga uppgifter ur värnpliktsregistret utan hinder av sekretessplikten lämnas ut som följer till:

13) Fordonsförvaltningscentralen, uppgifter om försvarsmaktens körkort och körtillstånd, när det är fråga om skötsel av i lag föreskrivna uppgifter,

14) andra än de som avses i 1–13 punkten, om den registrerade uttryckligen samtycker till det.

103 §

Ersättande av resekostnader

De värnpliktiga har rätt till en resa på statens bekostnad eller ersättning för kostnader som föranleds av en resa mellan hem- eller boningsorten och tjänstgörings- eller besiktningplatsen och som föranleds av att den värnpliktige

1) ankommer till eller hemförlovas från beväringstjänst, repetitionsövning, extra tjänstgöring eller tjänstgöring under mobilisering,

2) avlägsnar sig från tjänstgöringsplatsen enligt 59 § 1 mom. 1 punkten, eller

3) förordnas till besiktning enligt 26 §.

Det som bestäms i 1 mom. 3 punkten tillämpas inte på en värnpliktig som första gången besiktigas vid regionalbyrån, om han olovligen har uteblivit från uppbygget eller från besiktning som anordnats av regionalbyrån.

Kostnaderna för en resa som företagits i Finland ersätts också när det är fråga om resa till ett urvalsprov som avses i 29 § och som anordnas av försvarsmakten.

Resekostnaderna ersätts i enlighet med kostnaderna för användning av det förmånliga allmänna fortskaffningsmedlet.

Resekostnader från utlandet och till utlandet ersätts endast om den värnpliktige är stadigvarande bosatt i utlandet och inleder be-

väringstjänst. Resekostnaderna ersätts för en resa som görs från den värnpliktiges boningsort i utlandet till Finland och som har inletts tidigast fyra veckor före dagen då tjänstgöringen inleds samt för en resa som gjorts till boningsorten i utlandet inom fyra veckor från det tjänstgöringen avslutades. Avvikelse kan göras från tidsfristen på fyra veckor, om det har funnits särskilt vägande skäl för resetidpunkten.

Närmare bestämmelser om ersättande av resekostnader och om därtill hörande förfaranden kan utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

109 §

Rättelseyrkande

En värnpliktig får skriftligen yrka rättelse hos regionalbyrån i ett beslut av regionalbyrån eller uppståndsämnden som gäller tjänsteduglighet, förordnande till tjänst eller befrielse från tjänst samt i ett beslut av regionalbyrån eller truppförbandet som gäller avbrytande av utbildning, avbrytande av tjänstgöring, förordnande till undersökning som klarlägger bruk av narkotika, tidpunkten för faderskapsledighet samt en förmån som avses i denna lag.

Rättelseyrkandet ska framställas inom 30 dagar efter att beslutet med anvisning om rättelse har delgetts den värnpliktige. Rättelseyrkandet framställs till den regionalbyrå som bestäms enligt den värnpliktiges hemort. Rättelseyrkandet tillställs den myndighet som fattade beslutet. Ett rättelseyrkande som gäller uppståndsämndens beslut tillställs dock regionalbyrån.

110 §

Besvär i rättelseärenden och i andra ärenden som gäller värnplikten

Ett beslut i vilket rättelse enligt 109 § får yrkas får inte överklagas direkt genom besvär.

I ett beslut av regionalbyrån i ett rättelseärende samt i andra med stöd av denna lag utfärdade beslut av huvudstaben, staben för en försvarsgren, staben för ett militärlän, re-

gionalbyrån, truppförbandet samt uppståndsämnden får ändring sökas genom besvär hos centralnämnden för uppståndsärenden.

111 §

Hur besvär och rättelseyrkande påverkar verkställigheten av beslut

Beslut om förordnande till tjänst, avbrytande av utbildning, avbrytande av tjänstgöring och förordnande till undersökning som klarlägger bruk av narkotika verkställs trots att rättelseyrkande och besvär har anförts.

113 §

Sändande av besvärsskriften till myndigheten

En besvärsskrift som är riktad till centralnämnden för uppståndsärenden får sändas också till den myndighet som fattat beslutet. En besvärsskrift som gäller ett beslut av en uppståndsämnd sänds dock till den regionalbyrå som tillsatt uppståndsämnden eller till centralnämnden för uppståndsärenden.

Huvudstaben, staben för en försvarsgren, staben för ett militärlän, regionalbyrån eller truppförbandet ska inom åtta dagar efter det att besvärsskriften inkommit sända den jämte därtill hörande handlingar samt sitt eget utlåtande till centralnämnden för uppståndsärenden.

125 §

Handräckning av polisen

På begäran av regionalbyrån får en värnpliktig som utan laga förhinder uteblivit hämtas av polisen till uppstånd, besiktning som beordras av regionalbyrån eller tjänstgöring eller delges en order att anmäla sig hos regionalbyrån.

126 §

Delgivning till utomlands bosatta och övrig information

Ett i denna lag avsett beslut kan delges en utomlands bosatt värnpliktig förutom genom

det förfarande som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003) även genom att beslutet sänds till den finska ambassad eller legation eller det finska konsulat under ledning av en utsänd tjänsteman som är närmast den värnpliktiges boningsort, för vidarebefordran till den värnpliktige.

En värnpliktig kan sända meddelanden och brev som gäller ett ärende som avses i denna lag och som är adresserade till en militär

myndighet genom förmedling av en i 1 mom. avsedd myndighet inom utrikesförvaltningen. Myndigheten inom utrikesförvaltningen ska utan dröjsmål sända handlingen eller meddelandet till arméstaben.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2

Lag**om ändring av 2 och 4 § i lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 17 februari 1995 om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995) 2 och 4 § som följer:

2 §

Ansökan om militärtjänst ska sändas till den regionalbyrå inom vars område sökanden är bosatt. Regionalbyrån avgör ett ärende som gäller antagande till militärtjänst och förordnar personen till tjänstgöring.

Närmare bestämmelser om ansökningsförfarandet och förordnandet till tjänstgöring utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Om en kvinna som erhållit förordnande att inleda tjänstgöring anmäler att hon inte inleder militärtjänsten, ska förordnandet genast återtas. Om en kvinna som fullgör militärtjänst, inom 45 dagar efter dagen för inträde i tjänstgöringen, anmäler att hon inte fortsätter tjänstgöringen, ska hon genast hemförlovas.

Anmälan enligt 1 mom. ska göras skriftligen. Om kvinnans tjänstgöring pågår ska anmälan sändas till kommandören för truppförbandet och i annat fall till regionalbyrån.

Kommandören för truppförbandet kan under de 45 dagar som avses i 1 mom. återta förordnandet om militärtjänst på grund av skada, sjukdom eller uppenbar olämplighet eller av någon annan motsvarande orsak.

På ett beslut som avses i denna paragraf tillämpas vad som i 109 § i värnpliktslagen föreskrivs om rättelse och i 110 § i den lagen om besvär i rättelseärenden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 29 maj 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Försvarsminister *Jyri Häkämies*

1.

Lag**om ändring av värnpliktslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i värnpliktslagen av den 28 december 2007 (1438/2007) 33, 60 och 77 §, 96 § 1 mom. 13 punkten, 97 § 1 mom. 13 punkten, 103, 109–111, 113, 125 och 126 §, samt fogas till 96 § 1 mom. en ny 14 punkt och till paragrafen ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., till 97 § 1 mom., sådant det lyder i lag 306/2009, en ny 14 punkt som följer:

Gällande lydelse

33 §

Återkallande av förordnande till repetitionsövning

Regionalbyrån kan återkalla ett förordnande om deltagande i en repetitionsövning, om den värnpliktige innan tjänstgöringen börjar har blivit skadad eller insjuknat så att han inte kan fullgöra de tjänstgöringsuppdrag som planerats för honom vid repetitionsövningen. Förordnandet kan dessutom återkallas, om den som förordnats till övningen är stadigvarande bosatt utomlands och den som utfärdat förordnandet inte hade kännedom om detta när förordnandet gavs.

60 §

Avbrytande av tjänstgöring

Kommendören för truppförbandet kan avbryta en värnpliktigs i denna lag avsedda tjänstgöring och hemförlova den värnpliktige, om

- 1) den värnpliktiges utbildning har avbrutits med stöd av 40 § 1 punkten och den värnpliktige har blivit oförmögen också till annan tjänstgöring för en längre tid,
- 2) den värnpliktige är misstänkt för ett så-

Föreslagen lydelse

33 §

Återkallande av förordnande till repetitionsövning

Regionalbyrån kan återkalla ett förordnande om deltagande i en repetitionsövning, om

- 1) den värnpliktige har blivit skadad eller insjuknat så att han inte kan fullgöra de tjänstgöringsuppdrag som planerats för honom vid repetitionsövningen,
- 2) det har kommit fram omständigheter som visar att den värnpliktige kan äventyra sin egen eller andras säkerhet vid tjänstgöringen,
- 3) den som förordnats till övningen är stadigvarande bosatt utomlands och den som utfärdat förordnandet inte hade kännedom om detta när förordnandet gavs.

60 §

Avbrytande av tjänstgöring

Kommendören för truppförbandet kan avbryta en värnpliktigs i denna lag avsedda tjänstgöring och hemförlova den värnpliktige, om

- 1) den värnpliktiges utbildning har avbrutits med stöd av 40 § 1 punkten och den värnpliktige har blivit oförmögen också till annan tjänstgöring för en längre tid,
- 2) den värnpliktige är misstänkt för ett så-

dant brott eller uppträder på ett sådant sätt att det finns motiverat skäl att befara, att den värnpliktige allvarligt kan äventyra säkerheten för andra i samband med tjänstgöringen,

3)den värnpliktige saknar tjänsteduglighet för en längre tid så som avses i 10 § 2 mom.

Dessutom kan den värnpliktiges tjänstgöring enligt försvarsministeriets beslut avbrytas, om det är nödvändigt i syfte att förhindra att en allvarlig epidemi sprider sig eller av andra tvingande skäl.

I fall den värnpliktige har ansökt om civiltjänstgöring eller kompletterande tjänstgöring avbryts den värnpliktiges tjänstgöring och han hemförlovas.

Den värnpliktige ska höras personligen, om tjänstgöringen avbryts *på grund* av en orsak som avses i 1 mom.

77 §

Tillämpning av ett internationellt avtal

En värnpliktig som återoppar medborgarskap i en annan stat och ett i 3 § 4 mom. avsett avtal ska vid behov tillställa militärmyndigheten en utredning över sina medborgarskap och fullgörandet av värnplikten i en annan stat.

Närmare bestämmelser om uppgörande av en utredning som avses i 1 mom. och behandlingen av ärendet kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

dant brott eller uppträder på ett sådant sätt att det finns motiverat skäl att befara, att den värnpliktige allvarligt kan äventyra säkerheten för andra i samband med tjänstgöringen,

3)den värnpliktige saknar tjänsteduglighet för en längre tid så som avses i 10 § 2 mom.

Dessutom kan den värnpliktiges tjänstgöring enligt försvarsministeriets beslut avbrytas, om det är nödvändigt i syfte att förhindra att en allvarlig epidemi sprider sig eller av andra tvingande skäl.

Om den värnpliktige har ansökt om civiltjänstgöring eller kompletterande tjänstgöring, avbryts den värnpliktiges tjänstgöring och han hemförlovas.

Repetitionsövningens ledare kan avbryta tjänstgöringen för en värnpliktig som deltar i en repetitionsövning och hemförlova den värnpliktige av en orsak som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten.

Den värnpliktige ska höras personligen, om tjänstgöringen avbryts av en orsak som avses i 1 mom.

77 §

Åberopande av befrielsegrund

En värnpliktig som återoppar medborgarskap i en annan stat och ett i 3 § 4 mom. avsett avtal ska vid behov tillställa militärmyndigheten en utredning över sina medborgarskap och fullgörandet av värnplikten i en annan stat.

En värnpliktig som har inlett beväringstjänst trots att han hade kunnat bli befriad från tjänstgöringsskyldigheten av en orsak som föreskrivs i detta kapitel, kan inte längre återropa befrielsegrunden sedan han har inlett beväringstjänsten medveten om möjligheten till befrielse.

Närmare bestämmelser om uppgörande av en utredning som avses i 1 mom. och behandlingen av ärendena kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

96 §

Rätt att få uppgifter av en myndighet, en sammanslutning och en privatperson

Utöver det som bestäms i någon annan lag har den registeransvarige, för utförande av de uppdrag som föreskrivs för den i 91 §, rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna få uppgifter som är nödvändiga för värnpliktsregistret som följer:

2) av en i 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) avsedd offentlig och privat tillhandahållare av hälso- och sjukvårdstjänster samt av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården uppgifter om den värnpliktiges hälsotillstånd för fastställande av tjänstedugligheten,

3) av hälsovårdscentraler, mentalvårdsbyråer, sjukhus eller andra instanser som utför mentalvårdsarbete, uppgifter om sådana i mentalvårdslagen (1116/1990) avsedda mentalvårdstjänster som givits den värnpliktige, om uppgifterna är av betydelse med tanke på den värnpliktiges tjänsteduglighet eller ordnandet av tjänstgöringen,

13) av Folkpensionsanstalten uppgift om värnpliktiga som beviljats sjukpension enligt folkpensionslagen (568/2007) eller handikappbidrag enligt lagen om *handikappbidrag* (124/1988), med tanke på bedömningen av lämpligheten för placering i en uppgift som avses i denna lag och av tjänstedugligheten.

96 §

Rätt att få uppgifter av en myndighet, en sammanslutning och en privatperson

Utöver det som bestäms i någon annan lag har den registeransvarige, för utförande av de uppdrag som föreskrivs för den i 91 §, rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna få uppgifter som är nödvändiga för värnpliktsregistret som följer:

2) av en i 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) avsedd offentlig och privat tillhandahållare av hälso- och sjukvårdstjänster samt av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården uppgifter om den värnpliktiges hälsotillstånd för fastställande av tjänstedugligheten,

3) av hälsovårdscentraler, mentalvårdsbyråer, sjukhus eller andra instanser som utför mentalvårdsarbete, uppgifter om sådana i mentalvårdslagen (1116/1990) avsedda mentalvårdstjänster som givits den värnpliktige, om uppgifterna är av betydelse med tanke på den värnpliktiges tjänsteduglighet eller ordnandet av tjänstgöringen,

13) av Folkpensionsanstalten uppgift om värnpliktiga som beviljats sjukpension enligt folkpensionslagen (568/2007) eller handikappbidrag enligt lagen om *handikappförmåner* (570/2007), med tanke på bedömningen av lämpligheten för placering i en uppgift som avses i denna lag och av tjänstedugligheten,

14) från *Fordonsförvaltningscentralen* uppgifter ur *fordonstrafikregistret* för behandling av körkorts- och körtillståndsärenden.

Den tillhandahållare av hälso- och sjukvårdstjänster, de yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och de instanser som utför mentalvårdsarbete, vilka avses ovan i 1 mom. 2 och 3 punkten, får oberoende av sekretessbestämmelserna på eget initiativ ge uppgifter om den värnpliktiges hälsotillstånd också till en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården, om denne granskar den värnpliktiges hälsotillstånd vid den

hälsokontroll som föregår uppbyggnaden, vid uppbyggnaden och under tjänstgöringstiden, om uppgiften är av betydelse med tanke på den värnpliktiges tjänsteduglighet eller ordnandet av tjänstgöringen.

97 §

Utlämnande av uppgifter

Utöver det som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet kan behövliga uppgifter ur värnpliktsregistret utan hinder av sekretessplikten lämnas ut som följer till:

13) andra än de som avses i 1-12 punkten, med den registrerades uttryckliga samtycke.

97 §

Utlämnande av uppgifter

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet kan behövliga uppgifter ur värnpliktsregistret utan hinder av sekretessplikten lämnas ut som följer till:

13) *Fordonsförvaltningscentralen, uppgifter om försvarsmaktens körkort och körtillstånd, när det är fråga om skötsel av i lag föreskrivna uppgifter,*

14) *andra än de som avses i 1-13 punkten, om den registrerade uttryckligen samtycker till det.*

103 §

Ersättande av resekostnader

De värnpliktiga har rätt till en resa på statens bekostnad eller ersättning för kostnader som föranleds av en resa mellan hem- eller boningsorten och tjänstgörings- eller besiktningensplatsen och som föranleds av att den värnpliktige

1) ankommer till eller hemförlovas från beväringstjänst, repetitionsövning, extra tjänstgöring eller tjänstgöring under mobilisering,

2) avlägsnar sig från tjänstgöringsplatsen enligt 59 § 1 mom. 1 punkten, eller

3) förordnas till besiktning enligt 26 §.

Det som bestäms i 1 mom. 3 punkten tillämpas inte på en värnpliktig som första gången besiktigas vid regionalbyrån, om han olovligen har uteblivit från uppbyggnaden eller från besiktning som anordnas av regionalbyrån.

103 §

Ersättande av resekostnader

De värnpliktiga har rätt till en resa på statens bekostnad eller ersättning för kostnader som föranleds av en resa mellan hem- eller boningsorten och tjänstgörings- eller besiktningensplatsen och som föranleds av att den värnpliktige

1) ankommer till eller hemförlovas från beväringstjänst, repetitionsövning, extra tjänstgöring eller tjänstgöring under mobilisering,

2) avlägsnar sig från tjänstgöringsplatsen enligt 59 § 1 mom. 1 punkten, eller

3) förordnas till besiktning enligt 26 §.

Det som bestäms i 1 mom. 3 punkten tillämpas inte på en värnpliktig som första gången besiktigas vid regionalbyrån, om han olovligen har uteblivit från uppbyggnaden eller från besiktning som anordnats av regionalbyrån.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Kostnaderna för en resa som företagits i Finland ersätts också när det är fråga om resan till ett urvalsprov som avses i 29 § och som anordnas av försvarsmakten.

Resekostnaderna ersätts i enlighet med kostnaderna för användning av det förmånligaste allmänna forskaffningsmedlet. Resekostnader från utlandet och till utlandet ersätts endast om den värnpliktige är stadigvarande bosatt i utlandet. Närmare bestämmelser om ersättande av resekostnader och om därtill hörande förfaranden kan utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

Kostnaderna för en resa som företagits i Finland ersätts också när det är fråga om resa till ett urvalsprov som avses i 29 § och som anordnas av försvarsmakten.

Resekostnaderna ersätts i enlighet med kostnaderna för användning av det förmånligaste allmänna forskaffningsmedlet.

Resekostnader från utlandet och till utlandet ersätts endast om den värnpliktige är stadigvarande bosatt i utlandet och inleder biveringstjänst. Resekostnaderna ersätts för en resa som görs från den värnpliktiges bopingsort i utlandet till Finland och som har inletts tidigast fyra veckor före dagen då tjänstgöringen inleds samt för en resa som gjorts till bopingsorten i utlandet inom fyra veckor från det tjänstgöringen avslutades. Avvikelse kan göras från tidsfristen på fyra veckor, om det har funnits särskilt vägande skäl för resetidpunkten.

Närmare bestämmelser om ersättande av resekostnader och om därtill hörande förfaranden kan utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

109 §

109 §

Rättelseyrkande

Rättelseyrkande

En värnpliktig får skriftligen yrka rättelse hos regionalbyrån i ett beslut av regionalbyrån eller uppåndsämnden som gäller tjänsteduglighet, förordnande till tjänst eller befrielse från tjänst samt i ett beslut av regionalbyrån eller truppförbandet som gäller en förmån som avses i denna lag.

Rättelseyrkandet ska framställas inom 30 dagar efter att beslutet med anvisning om rättelse har delgetts den värnpliktige. Rättelseyrkandet tillställs den myndighet som fattade beslutet. Ett rättelseyrkande som gäller uppåndsämndens beslut tillställs dock regionalbyrån.

En värnpliktig får skriftligen yrka rättelse hos regionalbyrån i ett beslut av regionalbyrån eller uppåndsämnden som gäller tjänsteduglighet, förordnande till tjänst eller befrielse från tjänst samt i ett beslut av regionalbyrån eller truppförbandet som gäller *avbrytande av utbildning, avbrytande av tjänstgöring, förordnande till undersökning som klarlägger bruk av narkotika, tidpunkten för faderskapsledighet* samt en förmån som avses i denna lag.

Rättelseyrkandet ska framställas inom 30 dagar efter att beslutet med anvisning om rättelse har delgetts den värnpliktige. *Rättelseyrkandet framställs till den regionalbyrå som bestäms enligt den värnpliktiges hemort.* Rättelseyrkandet tillställs den myndighet som fattade beslutet. Ett rättelseyrkande som gäller uppåndsämndens beslut tillställs dock regionalbyrån.

110 §

Besvär i rättelseärenden och i andra ärenden som gäller värnplikten

Ett beslut i vilket rättelse enligt 109 § får sökas får inte överklagas genom besvär.

I ett beslut av regionalbyrån i ett rättelseärende samt i andra med stöd av denna lag utfärdade beslut av huvudstaben, staben för en försvarsgren, staben för ett militärlän, regionalbyrån samt uppståndsämnden får ändring sökas genom besvär hos centralnämnden för uppståndsärenden.

111 §

Hur besvär och rättelseyrkande påverkar verkställigheten av beslut

Beslut om förordnande till tjänst verkställs trots att rättelseyrkande och besvär har anförts.

113 §

Sändande av besvärsskriften till myndigheten

En besvärsskrift som är riktad till centralnämnden för uppståndsärenden får sändas också till den myndighet som fattat beslutet. En besvärsskrift som gäller ett beslut av en uppståndsämnd sänds dock till den regionalbyrå som tillsatt uppståndsämnden eller till centralnämnden för uppståndsärenden.

Huvudstaben, staben för en försvarsgren, staben för ett militärlän eller regionalbyrån ska inom åtta dagar efter det att besvärsskriften inkommit sända den jämte därtill hörande handlingar samt sitt eget utlåtande till centralnämnden för uppståndsärenden.

110 §

Besvär i rättelseärenden och i andra ärenden som gäller värnplikten

Ett beslut i vilket rättelse enligt 109 § får yrkas får inte överklagas *direkt* genom besvär.

I ett beslut av regionalbyrån i ett rättelseärende samt i andra med stöd av denna lag utfärdade beslut av huvudstaben, staben för en försvarsgren, staben för ett militärlän, regionalbyrån, *truppförbandet* samt uppståndsämnden får ändring sökas genom besvär hos centralnämnden för uppståndsärenden.

111 §

Hur besvär och rättelseyrkande påverkar verkställigheten av beslut

Beslut om förordnande till tjänst, *avbrytande av utbildning, avbrytande av tjänstgöring och förordnande till undersökning som klarlägger bruk av narkotika* verkställs trots att rättelseyrkande och besvär har anförts.

113 §

Sändande av besvärsskriften till myndigheten

En besvärsskrift som är riktad till centralnämnden för uppståndsärenden får sändas också till den myndighet som fattat beslutet. En besvärsskrift som gäller ett beslut av en uppståndsämnd sänds dock till den regionalbyrå som tillsatt uppståndsämnden eller till centralnämnden för uppståndsärenden.

Huvudstaben, staben för en försvarsgren, staben för ett militärlän, regionalbyrån eller *truppförbandet* ska inom åtta dagar efter det att besvärsskriften inkommit sända den jämte därtill hörande handlingar samt sitt eget utlåtande till centralnämnden för uppståndsärenden.

125 §

Hämtning till besiktning och tjänstgöring

En värnpliktig som utan laga förhinder uteblivit kan på begäran av *en tjänsteman vid regionalbyrån* hämtas av polisen till uppåd, besiktning som beordras av regionalbyrån eller tjänstgöring.

126 §

Delgivning till utomlands bosatta och övrig information

Ett i denna lag avsett beslut kan delges en utomlands bosatt värnpliktig förutom genom det förfarande som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003) även genom att beslutet sänds till den finska ambassad eller legation eller det finska konsulat under ledning av en utsänd *generalkonsul, en konsul eller en vicekonsul* som är närmast den värnpliktiges boningsort, för vidarebefordran till den värnpliktige.

En värnpliktig kan sända meddelanden och brev som gäller ett ärende som avses i denna lag och som är adresserade till en militär myndighet genom förmedling av en i 1 mom. avsedd myndighet inom utrikesförvaltningen. Myndigheten *i fråga* ska utan dröjsmål sända handlingen eller meddelandet till *huvudstaben*.

125 §

Handräckning av polisen

På begäran av *regionalbyrån* får en värnpliktig som utan laga förhinder uteblivit hämtas av polisen till uppåd, besiktning som beordras av regionalbyrån eller tjänstgöring *eller delges en order att anmäla sig hos regionalbyrån*.

126 §

Delgivning till utomlands bosatta och övrig information

Ett i denna lag avsett beslut kan delges en utomlands bosatt värnpliktig förutom genom det förfarande som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003) även genom att beslutet sänds till den finska ambassad eller legation eller det finska konsulat under ledning av en utsänd *tjänsteman* som är närmast den värnpliktiges boningsort, för vidarebefordran till den värnpliktige.

En värnpliktig kan sända meddelanden och brev som gäller ett ärende som avses i denna lag och som är adresserade till en militär myndighet genom förmedling av en i 1 mom. avsedd myndighet inom utrikesförvaltningen. Myndigheten *inom utrikesförvaltningen* ska utan dröjsmål sända handlingen eller meddelandet till *arméstaben*.

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
 —————

2.

Lag**om ändring av 2 och 4 § i lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 17 februari 1995 om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995) 2
och 4 § som följer:

Gällande lydelse

2 §

Ansökan om militärtjänst skall sändas till *staben för det militärlän* inom vars område sökandens *hemkommun* är belägen.

Ett ärende som gäller ansökan om militärtjänst avgörs och förordnande att träda i tjänst utfärdas av den i 1 mom. avsedda staben för militärlänet. Om ansökningsförfarandet och förordnandet att träda i tjänst stadgas närmare genom förordning eller bestäms beroende på ärendets art, genom beslut av huvudstaben.

4 §

Om en kvinna som erhållit förordnande att *träda i tjänst* anmäler att hon inte inleder militärtjänsten eller om en kvinna som fullgör militärtjänst, inom 45 dagar efter dagen för inträde i tjänst anmäler att hon inte fortsätter tjänstgöringen, skall det förordnande att träda i tjänst som givits henne genast återtas eller skall hon genast hemförlovas.

Anmälan enligt 1 mom. skall göras skriftligen. Om kvinnans tjänstgöring pågår skall anmälan sändas till kommandören för truppförbandet och i annat fall till kommandören för militärlänet.

Kommandören för truppförbandet kan under de 45 dagar som avses i 1 mom. återta förordnandet om militärtjänst på grund av *handikapp*, sjukdom eller uppenbar olämplighet eller av någon annan motsvarande orsak.

Föreslagen lydelse

2 §

Ansökan om militärtjänst ska sändas till *den regionalbyrå* inom vars område sökanden är *bosatt*. *Regionalbyrån* avgör ett ärende som gäller antagande till militärtjänst och förordnar personen till tjänstgöring.

Närmare bestämmelser om ansökningsförfarandet och förordnandet till tjänstgöring *utfärdas* genom förordning av statsrådet.

4 §

Om en kvinna som erhållit förordnande att *inleda tjänstgöring* anmäler att hon inte inleder militärtjänsten, ska förordnandet genast återtas. Om en kvinna som fullgör militärtjänst, inom 45 dagar efter dagen för inträde i tjänstgöringen, anmäler att hon inte fortsätter tjänstgöringen, ska hon genast hemförlovas.

Anmälan enligt 1 mom. ska göras skriftligen. Om kvinnans tjänstgöring pågår ska anmälan sändas till kommandören för truppförbandet och i annat fall till *regionalbyrån*.

Kommandören för truppförbandet kan under de 45 dagar som avses i 1 mom. återta förordnandet om militärtjänst på grund av *skada*, sjukdom eller uppenbar olämplighet eller av någon annan motsvarande orsak.

På ett beslut som avses i denna paragraf tillämpas vad som i 109 § i värnpliktslagen föreskrivs om rättelse och i 110 § i den lagen om besvär i rättelseärenden.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.*